

Namn att minnas

Cecilia Nettelbrandt

När finansminister Gunnar Sträng började sitt anförande i höstens remissdebatt vände han sig till den dam, som innehar Sveriges i särklass absurdaste titel, Cecilia Nettelbrandt. »Fru talman,» yttrade han och fortsatte, »som är en gammal och rutinerad politiker...» Där hejdade sig hr Sträng och insköt chevalereskt: »Jag tar tillbaka gammal!»

Det behövde han inte ha gjort. Ty som politiker är den ännu icke femtiåriga Cecilia Nettelbrandt både gammal och rutinerad. Hon har varit politiskt aktiv i tjugو års tid, varav de senaste tio som riksdagsledamot. Hon gör nu närmare bestämt sitt elfte riksdagsår, och hon gör det som den nya enkammarriksdagens andra vice talman. Hon är ingen streber, hon är inte makthungrig, knappast ens ärelysten. Men hon är mycket ambitiös och det var utan tvivel ett stort ögonblick i hennes liv då hon som talman deltog i enkammarriksdagens första högtidliga öppnande. Hon hör – till skillnad från bl a vissa av sina juvenila partivänner – till de förnuftiga människor, som tycker att det högtidliga riksdagsöppnandet är en vacker tradition, väl värd att bevara som ett avbrott i den grå vardagen; hon gillar, har hon i detta sammanhang bekant, det färgstarka och romantiska. Och hon bidrog till att sätta extra piff på riksdagsöppnandet genom att sida vid sida med sina manliga kolleger tåga in i rikssalen iförd moderiktigt glittrande jätteglassögon, vit dubbelknäppt jacka och knäkort svart kjol, en utstyrel som av folkhumorn döptes till »tjejfrack.»

Att detta var ett stort ögonblick i hennes liv och att hon förmodligen är mer än road av att tilltalas med den självmötsägande titulaturen »Fru talman» beror säkert i första hand på att hon betraktar det som en rättvis tribut inte åt sitt kön – bort det! – utan åt alla pliktrogna och arbetsamma politiskt aktiva kvinnor i Sverige. Men hon vore inte mer än människa om hon inte i andra hand också uppfattade det som något av en personlig triumf, som en rätt-

vis tribut åt den energi och intelligens som gjort henne till Sveriges första kvinnliga vice partiledare. Det vore nästan en förolämpning att påpeka att det är bra mycket märkvärdigare än att vara kvinnligt statsråd.

Erik Boheman skriver om henne i »Tankar i en talmansstol»: »Av de kvinnliga ledamöterna» (i riksdagen) »kan nog ingen mäta sig med Cecilia Nettelbrandt, som i kunighet och kristallklarhet i framställningen slår de flesta av sina manliga kolleger». Det är naturligtvis just detta som är källan till hennes berättigade stolthet, att hon – med andra ord och för att citera en annan porträttör – »lärde sig killarnas knep och slog dem med deras egna vapen». Hennes politiska karriär är än så länge unik i det Sverige, där kvinnorna har alltför långt kvar till den jämlikhet, på vilken socialdemokraterna slösar så mycket munväder och så liten eftertanke.

Cecilia Nettelbrandt har förresten sagt ett klokt ord även om jämlikhet, i vilket hon tar avstånd från all slags jämnstrukenhet. Så här lyder hennes definition på vad hon menar med jämlikhet: »En absolut respekt för alla människors lika värde, som leder till att man på punkt efter punkt förverkligar deras möjligheter att vara lika – eller olika.»

Den karriär som fört Cecilia Nettelbrandt längre än någon annan kvinnlig svensk politiker – åtminstone partihierarkiskt sett – tog alltså sin början för tjugو år sedan. Men då hade den redan grundlagts genom flitiga studier och träget yrkesarbete. Den duktiga flickan, som är dotter till en jämtländsk järnvägare, blev civilekonom 1945 och jur kand 1951, allt i Stockholm. Under en del av studietiden försörjde hon sig som lärare. År 1951 blev hon biträdande jurist och två år senare ombudsman i Sveriges folkskolläraryrkesförbund för att år 1962 bli förbundsjurist i Sveriges lärarförbund, en befattning i vilken hon kvarstod tills hon bekläddes med talmansvärdigheten vid senaste årsskiftet. Den rent politiska delen av sin karriär inledde hon, när hon år

1951 tog plats i Solna stadsfullmäktige som representant för folkpartiet, och hon underlättade den genom sina insatser som styrelseledamot i Yrkeskvinnornas samarbetsförening, som ordförande i Yrkeskvinnors klubbars riksförbund sedan 1962 och som ledamot av TCO:s avtalsråd och statliga förhandlingsdelegation 1956-62.

Det dröjde inte länge förrän folkpartiledningen fick upp ögonen för Cecilia Nettelbrandt. Redan 1958 invaldes hon i partistyrelsen, 1961 tog hon plats i andra kammaren, 1963 blev hon ordförande i folkpartiet i Stockholms län och nu är hon alltså Gunnar Heléns närmaste man = kvinna och i denna egenskap även fru talman. Hennes politiska specialiteter är skattefrågor, arbetsrättsfrågor och trafikfrågor – hon är väl hemmastadd i trafikkommissioner och skattedelegationer – och ingen har någonsin kunnat slå henne på fingrarna när det gäller en siffra. Hennes politiska käpphäst är allmän egenpension, varom hon motionerat. Hon vill, rimligt nog, åstadkomma en vettig samordning av alla pensionsformer, så att alla – även frånskilda, hemmadöttrar, änklings m fl eftersatta eller förbisedda grupper – skall få egen pension. Hon är en trofast anhängare av liberalismen, är följaktligen en övertygad motståndare till socialisering och har ingenting till övers för de kvasirevolutionära grillen, som frodas i partiets ungdomsförbund.

En poetisk journalissa – det finns även sådana – har skrivit att fru talmannens namn »låter som en romantisk flicka i en visa av Cornelis Vreeswijk.» Få av fru Nettelbrandts politiska motståndare torde ha fått just den

associationen. De flesta av dem skulle förmodligen snarare säga att hennes namn påminner om en stadsbudstysk översättning av brännässla. I debatten är hon nämligen formidabel. En iakttagare har skildrat sina intryck på följande vis: »Läpparna smalnar, hon får frost på stämbanden och rösten blir som om hon vore ute för att skära glas med den. Till och med Nancy Eriksson hukar i pulpeten.» En annan skriver: »Cecilia Nettelbrandt lär ha mänskliga egenskaper under den brynja av skräcktant hon uppvisar i riksdag och TV... denna valkyria, furia säger somliga...»

Det kanske bör tilläggas att det är en rosenrasande socialist som står för den senare karakteristiken. Annars hade något »lär» knappast behövts. Ty det är ingen hemlighet att Cecilia Nettelbrandt privatim är en avspänd, älskvärd och gladlynt person som tycker om att leva familjeliv, fiska vid sommatorpet i Norrtäljetrakten eller åka skidor vid vinterstugan i Jämtland allra helst i baddräkt, om klimatet så medger. Men även privatim kan hon förstås spetsa till repliken: »Varför skäller folk bara på Camilla? Aspling då!»

Vilket för tanken till att Cecilia Nettelbrandt skulle vara en prydnad för en borgerlig regering. Inte därför att hon är kvinna, för all del, utan därför att hon är Cecilia Nettelbrandt. »Man ska inte välja en kvinna bara för att hon är kvinna. Man ska välja människor,» har hon sagt. Alldeles riktigt. Men med tanke på hur många människor det ändå finns bland kvinnorna kunde man gott välja litet fler.

GU